

которм респонденти – американские волонтеры Корпуса Мира США в Украине – проанализировали негативные черты коммуникативного поведения украинцев. Исследованы ценности, по которым живут американцы и выделено их влияние на особенности американского характера. Обобщены наблюдения авторов над особенностями общения украинцев и американцев, обусловленные такими культурными факторами, как родственные связи, отношение к дружбе, власти, частной собственности и т.д., и проявляющиеся в характерном каждой нации коммуникативном поведении. Проанализированы отличительные черты их коммуникативного поведения и ценностные ориентиры, определена природа межкультурных отличий и степень их значимости для представителей украинской и американской культуры. Представлены наиболее яркие черты украинского и американского коммуникативного поведения, а именно несовпадающие аспекты. В заключение, обосновано мысль о том, что ключом к успешной коммуникации есть понимание и уважение культурных отличий.

Ключевые слова: культура, межкультурная коммуникация, коммуникативное поведение, национально-этнические ценности, менталитет.

Volosynovych Natalia, Novak Victoria. Intercultural Specificity of American and Ukrainian Communicative Behavior. The article analyzes an exploratory study of American, German and domestic researchers in intercultural communication. It is revealed that the main function of intercultural communication lies in the structural organization of the world - the creation of a spiritual and social environment which ensures proper social life of a person. Intercultural communication can be identified as an attribute of conversation, which takes place in conditions that differ from the culturally determined traditions in the communicative competence of its participants and reflects how these differences impact the success or failure of a communicative event. The article examines the sources and modern interpretation of the term “culture” and the notion of Ukrainian mentality. Apart from the well-known concepts in intercultural communication, there are alternative views on the features of world cultures. The proposed model determines not only the criteria of their typology, but also provides indicators and measurements by which it is possible to differentiate, recognize and analyze the distinctive characteristics of cultures, to combine them into clusters and to assess the efficiency of their application in practice. The article provides the American Peace Corps volunteer survey results on the negative aspects of communicative behavior of Ukrainians, lists common values that would fit most Americans and outlines factors that shape the American character. The authors have generalized the peculiarities of Ukrainian – American communication pattern caused by family relationship factors, attitude towards friendship, power, private ownership, etc. and found their expression in the communicative behavior characteristic of each nation. The article analyzes different features of their communicative behavior and value orientations as well as determines the nature of intercultural differences and the degree of their significance for representatives of Ukrainian and American culture. The authors have presented the most striking differences in Ukrainian and American communicative behavior, in particular, those aspects in which they do not coincide. At the end of the article, the authors come to the conclusion that the key to effective cross-cultural communication is understanding and respect for cultural diversity.

Key words: culture, intercultural communication, communicative behavior, national-ethnic values, mentality.

УДК 811.112.2'42'373.2'373'611

Олена Галицька[□]

ФОРМИ ТА ФУНКЦІЇ ДЕОНІМІВ, УТВОРЕНИХ ВІД ОНІМА *MERKEL* (ДО “ТЕОРЕТИЧНОГО КУРСУ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ)”)

Статтю присвячено дослідженню деонімізації в сучасному німецькомовному медіаполітичному дискурсі. Зокрема, здійснено ґрунтовний аналіз деонімів, утворених від оніма *Merkel*, які міцно закріпилися в німецькому дискурсі. Це аргументовано, по-перше, тим, що Ангела Меркель – канцлер Євросоюзу – є знаковою постаттю на європейському рівні; по-друге, двоскладовому прізвищу притаманна фонетична гармонійність. У статті висвітлено передумови виникнення деонімів, утворених саме від оніма *Merkel*, які постійно «еволюціонують» під впливом змін в контексті політичної комунікації соціально-політичного життя канцлера Євросоюзу. Значимість у політиці фігури Ангели Меркель підтверджує факт виникнення неологізму “*der Merkelismus*” (“меркелізм”), який трактуємо як стиль, спосіб ведення політики. Лідер меркелізму (“*Anführerin des Merkelismus*”) прагне соціального консенсусу, спокою та стабільності, зважених політичних рішень.

Проаналізовано типи деонімізації, притаманні сучасному німецькомовному медіаполітичному дискурсу. Виокремлено деонімну деривацію, деонімну конверсію та деонімне словоскладання. Визначено найпродуктивніший тип деонімізації в німецькомовному медіаполітичному дискурсі – деонімну деривацію. Творення деонімів на базі власного імені (оніма *Merkel*) за допомогою суфіксації і / чи префіксації супроводжено численними прикладами.

Деонімну конверсію – перехід однієї частини мови в іншу без участі афіксів – представлено на прикладі субстантивзації.

Висвітлено прагматичні функції деонімів, утворених від *Merkel*. З наведених прикладів зроблено висновок, що деоніми, утворені від оніма *Merkel*, володіють компонентом конотативного значення, акумулюють в собі об'ємну інформацію, привертають увагу своєю оригінальністю та виразністю, є маркерами гумору, іронії, сарказму.

Ключові слова: медіаполітичний дискурс, деонім, онім, деонімізація.

Постановка наукової проблеми та її значення. Усе частіше увагу сучасних мовознавців своєю незвичністю та нестандартністю привертають неологічні деоніми (загальні назви, утворені від власних назв): пор. *krimmen* (“скримити, відібрати”), *Chimerica* (China + Amerika, “Чимеріка” – потужний фінансовий симбіоз Китаю й Америки).

Саме електронний медіаполітичний дискурс, який прирівнюємо до творчої лабораторії, де медійники проводять сміливі експерименти з деонімною неологією, стимулює пошук нової оптимальної і динамічної форми для утворення нових понять (*rajoyen, hollanden, montien*). Вищезгадані апелятиви, які походять від прізвищ політиків, стають лакмусом соціально-політичного явища, типової діяльності іменованого політика. Характерно, що з часом окремі деоніми зникають з ужитку, що зумовлено динамічністю мовних змін, потребою в новій словесній упаковці та змінами конкретної політичної ситуації. Проте є деоніми, які міцно закріпилися, приміром у німецькомовному медіаполітичному дискурсі. Мова йде про деоніми, утворені від оніма *Merkel*, що аргументовано, по-перше, тим, що Ангела Меркель – канцлер Євросоюзу, «королева Європи» – є знаковою постаттю на європейському рівні; по-друге, двоскладовому прізвищу притаманна фонетична гармонійність (пор. *sarkozyen*).

Аналіз досліджень цієї проблеми. Сучасна лінгвістика аналізує окремі аспекти деонімів, утворених саме від оніма *Merkel*: “меркелізм” у метафорах (Т. А. Літвінова); креативну техніку словотворчих можливостей (М. Wengeler); проблему перекладу деонімної неології в німецько-українській площині (О. Б. Галицька).

Новизну й актуальність цієї статті зумовлено тим фактом, що деоніми, утворені від оніма *Merkel*, постійно “еволюціонують” у зв'язку, з одного боку, з істотними змінами конкретної політичної ситуації, а з іншого – з появою в контексті медіаполітичного дискурсу нових феноменів і реалій.

Матеріалом дослідження слугують німецькомовні політичні тексти різноманітних видань ФРН (“Der Spiegel”, “Deutsche Welle”, “Deutsch perfekt”, “Tagesspiegel”, “Huffington Post”, “Stern”, “Welt”, “Nürnberger Zeitung”, “Tichys Einblick” та Австрії “Die Presse”, “Kurier” (за останні п'ятнадцять років). Слова-деоніми для аналізу дібрано методом суцільної вибірки.

Мета і завдання статті. Мета дослідження полягає у систематизації форм і функцій деонімів, утворених від *Merkel*, у сучасному німецькомовному медіаполітичному дискурсі. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- уточнити передумови виникнення деонімів, утворених від *Merkel*;
- простежити типи деонімізації;
- виявити частиномовні трансформації;
- висвітлити прагматичні функції деонімів, утворених від *Merkel*.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження.

Поява численних деонімів, утворених від *Merkel*, свідчить про значущість фігури Ангели Меркель на світовій політичній арені та про особливості історичної «Епохи Меркель», так звані дві меркелівські п'ятирічки ФРН (2005–2015 рр.).

Виникнення неологізму *merkeln* пов'язуємо з виборами у 2002 р. до Бундестагу, коли пані Меркель, не розраховуючи на поразку, виступила із заявою, що не буде приймати будь-яких рішень чи взагалі висловлюватися на будь-яку тему, пов'язану з політикою. Звісно, така її заява була спонтанною, продиктованою жіночими емоціями. Реакція ЗМІ не забарилася: з'явився деонім *merkeln*, який тлумачимо як “нічого не робити, ухилятися від відповідей та відкладати рішення на потім” (“nichts tun, keine Entscheidung treffen, keine Äußerung von sich geben”):

(1) *Horst Seehofer merkel* (tagesspiegel.de, 15.09.2003).

Коли в 2005 р. 51-річну Ангелу Меркель було обрано на посаду федерального канцлера ФРН, дієслово *merkeln* неодноразово згадувалося в пресі як іронічний спогад про пустослів'я чи відсутність дій. Як тільки Ангела Меркель виступала з офіційними заявами на будь-яку проблему внутрішньої чи зовнішньої політики, одночасно в ЗМІ з'являлися нові словосполучення на зразок *gewissensloses Merkeln* (безсовісне мовчання (як реакція на реформи ринку праці)), *herzloses Merkeln* (безсердечна бездіяльність (щодо програми Hartz-IV)).

У 2018 році виповнилося 13 років перебування Ангели Меркель на посаді канцлера Німеччини. Вона – рекордсмен за тривалістю перебування на посаді серед усіх діючих глав урядів у Європі. На початку “канцлерування” Ангела Меркель дійсно не робила різких рухів і була прихильницею політики “малих кроків”:

(2) *“Merkeln” nennt man die Kunst, Politik einfach geschehen zu lassen.* (www.dw.com, 21.11.2015).

У 2015 році з'явився молодіжний сленгізм Німеччини “*merkeln*” (“меркелити”), який позначає “косити під Меркель” і відображає специфіку тогочасного політичного стилю правління Ангели Меркель, стилю бездіяльності, обережності, уникнення крайнощів, відкладання рішень на невизначений термін.

Значимість у політиці фігури Ангели Меркель підтверджує факт виникнення неологізму “*der Merkelismus*” (“меркелізм”), який трактуємо як стиль, спосіб ведення політики канцлером. Лідер меркелізму (“*Anführerin des Merkelismus*”) прагне соціального консенсусу, спокою і стабільності, зважених політичних рішень:

(3) *Der Merkelismus folgt zwei Prinzipien: Wenn es das Volk so will, ist es vernünftig. Und: Was dem Volk nutzt, nutzt auch der Kanzlerin [...] Auch der Merkelismus kann Fortschritt bringen.* (www.spiegel.de, 30.05.2011)

Поняття “меркелізму” свідчить не лише про визнання Ангели Меркель провідним європейським політиком, а й визнання її стилю: голова меркелізму не провокує. На роки правління канцлера припали європейська боргова криза, світова економічна криза, грецька криза, криза біженців. Тому з роками обережній фрау Меркель довелося обрати більш жорсткий тон та відповідальність за рішення, які стосувалися не лише Німеччини, а й усього континенту. Згадаємо її вирішальну роль у недопущенні Grexit, Vrexit (пошуку шляхів збереження в ЄС Великої Британії). Канцлер всієї Європи Ангела Меркель, послідовно й часто тиснучи аргументами і власним авторитетом, презентує ідею єдності ЄС. В історії з біженцями саме Ангела Меркель, донька пастора, закликає до толерантності, збереження загальноєвропейських цінностей, недопущення ксенофобії. З огляду на це, дієслово “*merkeln*” набуває ще одного значення “дати прочухана, влаштувати натруску” (“*Missfallen ausdrücken oder eine Standpauke erteilen*”).

І хоча в грудні 2017 р. редакція мейнстримного “Der Spiegel” заявила, що “меркелізм” вступив у свою пізню фазу та лежить у руїнах (“*Die Trümmer des Merkelismus*” (www.spiegel.de, 16.12.2017)), вже у березні 2018 р. 63-річну Ангелу Меркель у четверте обрано канцлером Німеччини. Вона продовжує залишатися на політичному Олімпі, хоча її промігрантська політика здійснює пагубний вплив на “фундамент” влади канцлера, Німеччину та її громадян. Від панівної в Європі ідеології “меркелізму” сьогодні стомилися:

(4) *Freiheit statt Merkelismus* (Stern, 10.03.2016).

Червень 2018 р. виявився “драматичним червнем” для Ангели Меркель, адже діючий уряд ФРН опинився на межі розвалу через різноголосся між канцлером і міністром внутрішніх справ Х. Зеєхофером щодо питань міграційної кризи. Канцлер Ангела Меркель пішла на поступки. ЗМІ звинувачують владу в “меркелізмі”, а прихильників правлячої коаліції в тому, що вони лише виконавці наказів канцлера ФРН і є “меркелістами” (“*Merkelisten*”). Тому сфокусуємо нашу увагу на значенні “*Merkelist*” у німецькомовному медіаполітичному дискурсі:

(5) *Was Machtausübung betrifft, ist Alexis Tsipras ein **Merkelist**. Er ist nicht beratungsresistent, denkt in Alternativen, lässt sich nicht provozieren, handelt erst, wenn er eine Sache gut genug analysiert hat, verrent er sich, geht er bis zur Gabelung zurück, von der aus sich eine Alternative eröffnet.* (www.dw.com, 24.06.2015). Отже, меркеліст – це той, хто завзято підтримує вектор влади Ангели Меркель.

У цій статті простежимо також різні типи деонімізації, притаманні сучасному німецькомовному медіаполітичному дискурсу: деонімну деривацію, деонімну конверсію та деонімне словоскладання.

Результатом деонімного словоскладання є деоніми, у яких власна назва виступає у ролі ініціального чи фінального компонента композита (*Merkelreich, Merkel-Lager* (in der Flüchtlingsfrage), *Merkel-Anhänger, das Anti-Merkel-Lager, merkelfreundlich / Merkel-freundlich, merkelfeindlich, Merkel-treu, Nicht-Merkelianer*):

(6) *Gestern **Merkel-treu**, heute Schulz-verträumt* (www.tichyseinblick.de, 2017).

(7) *Die NRW-CDU zeigt sich **merkelfreundlich**.* (www.welt.de, 2014).

(8) *So richtig **merkelfeindlich** ist nur ein Programmpunkt.* (diepresse.com, 2016).

Манера Ангели Меркель стимулювала творення нового слова “*Merkelraute*” – складені у паралелограм кисті рук перед животом (“*Geste, bei der man mit den Händen vor dem Bauch ein Parallelogramm formt* (genannt nach Angela Merkel, die sie oft macht”)):

(9) *Auf dem Wahlplakat zeigt die Kanzlerin ihre typische **Merkelraute**.* (Deutsch perfekt, 02.2018, s. 41).

Найпродуктивнішим типом деонімізації в медіаполітичному дискурсі є деонімна деривація – творення деонімів на базі власних імен за допомогою суфіксації і / чи префіксації. У німецькомовному медіаполітичному дискурсі простежуємо низку деонімних дієслів, утворених від оніма Merkel (табл. 1).

Таблиця 1

Деонімні дієслова

Словотвірний елемент	Приклади
онім + -n	<i>merkeln</i>
онім + -isieren	<i>merkalisieren</i>
an- + онім + -n	<i>anmerkeln</i>
auf- + онім + -n	<i>aufmerkeln</i>
aus- + онім + -n	<i>ausmerkeln</i>
be- + онім + -n	<i>bemerkeln</i>
durch- + онім + -n	<i>durchmerkeln</i>
ein- + онім + -n	<i>einmerkeln</i>
heraus- + онім + -n	<i>herausmerkeln</i>
herunter- + онім + -n	<i>heruntermerkeln</i>
mit- + онім + -n	<i>mitmerkeln</i>
über- + онім + -n	<i>übermerkeln</i>
um- + онім + -n	<i>úmmerkeln</i>
um- + онім + -n	<i>ummérkeln</i>
ver- + онім + -n	<i>vermerkeln</i>
weg- + онім + -n	<i>wegmerkeln</i>
zu- + онім + -n	<i>zumerkeln</i>

(10) *Union muss Stoibers Fehler “ausmerkeln”* (Kurier, 2005).

(11) *Zuerst riestern, dann durchmerkeln* (Nürnberger Zeitung, 2008).

Наведемо приклади деонімних іменників, утворених від оніма Merkel (див. табл. 2).

Таблиця 2

Деонімні іменники

Словотвірний елемент	Приклади
онім + -isierung	<i>Merkelisierung</i>
онім + -ismus	<i>Merkelismus</i>
онім + -ist	<i>Merkelist</i>
онім + -ianer	<i>Merkelianer</i>

Також у медіаполітичному дискурсі виявлено деонімні прикметники й дієприкметники, утворені від оніма Merkel (див. табл. 3).

Таблиця 3

Деонімні прикметники і дієприкметники

Словотвірний елемент	Приклади
онім + -sch	<i>die Merkelsche Art der Leidenschaft, die Merkelsche Grenzöffnung für Flüchtlinge</i> (www.dw.com, 09.02.2016)
онім + -haft	<i>merkelhaft</i>
онім + -ig / ich	<i>merkelich</i>
онім + -isiert	<i>merkelisiert</i>
aus- + ge- + онім + -t	<i>ausgemerkelte Schwesterpartei</i>

(12) *Die Merkelsche Beschwichtigungsrhetorik verfiel an dieser Stelle also nicht.* (www.dw.com, 09.02.2018).

Варіації з “Merkel” досягли такої популярності та ваги, що після 2012 року в українському дискурсі для опису політичних союзів простежуємо нові слова “Меркозі” (Меркель + Саркозі), “МеркОлланд” (Меркель + Олланд). Наведемо ще один приклад деонімної контамінації: *меркеленоміка* (www.ukrinform.ua).

Деонімну конверсію – перехід однієї частини мови в іншу без участі афіксів – продемонструємо на прикладі субстантивації:

(13) *Stoppen Sie das “Ausmerkeln” Ihrer Informationspolitik, Frau Bundeskanzlerin* (THE HUFFINGTON POST (in Zusammenarbeit mit Focus) Online, 11.11.2016).

Отож, чим відоміша власна назва, тим активніше вона використана в різних формах і функціях. Услід за М. Венгелером [5, с. 91], ми розрізняємо такі прагматичні функції: економію, оригінальність, акцентування уваги. У прикладі “*Seid ihr alle merkelisiert?*” (www.spiegel.de, 2012) деонімний дієприкметник “*merkelisiert*” дає змогу значно скоротити фразу, водночас наповнити її змістовно. “*Merkelisiert*” характеризує стиль Меркель й отримує негативну конотацію висміювання.

Деоніми використовують із метою привертання уваги, а також здійснення впливу чи маніпуляції суспільною думкою. У сучасному німецькомовному медіаполітичному дискурсі уже в заголовках простежуємо деоніми, утворені від оніма Merkel:

(14) “*Merkeln über alle Zweifel erhaben*” (www.welt.de, 03.07.2017).

(15) “*Die Trümmer des Merkelismus*” (www.spiegel.de, 16.12.2017).

(16) “*Atomausstieg: Sieg des Merkelismus*” (www.spiegel.de, 30.05.2011).

Із вище наведених прикладів робимо висновок, що деоніми, утворені від оніма Merkel, мають негативну конотацію (див. приклади 4, 13, 15) або позитивну (див. приклад 16), акумулюють у собі об’ємну інформацію, привертають увагу своєю оригінальністю та виразністю (див. приклад 6, 11). Деоніми аналізуємо також як маркери гумору, іронії, сарказму, метою яких є здійснення певного емоційного впливу на реципієнта (див. приклад 6, 11).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, в процесі деонімізації прізвище Merkel набуває нових значень і співвідноситься з типовою манерою, стилем мислення,

поведінкою й ідеологією Ангели Меркель. За допомогою цих одиниць можна найбільш об'ємно і економно з мовного огляду висловити взаємозв'язок явищ і подій. Деоніми, утворені від оніма *Merkel*, володіють компонентом конотативного значення, виявлення якого залежить від узуальної популярності оніма. Це особливо відчувається в німецькомовному медіаполітичному дискурсі. Важливо донести до сучасних і майбутніх поколінь ідеї та справи Ангели Меркель, особливо в контексті сучасного політичного життя, що пов'язано з посиленими міграційними процесами, з актуалізацією і концептуалізацією міжмовних інтеркультурологічних сфер життя.

Ми живемо в час, коли дедалі більшого діапазону набувають численні зв'язки між різними країнами і особами, зокрема між знаковими політиками Ангелою Меркель і Дональдом Трампом, червневий рейтинг (2018) якого знову піднявся до рекордного показника. І цей факт миттєво знаходить своє відображення в медіаполітичному дискурсі появою численних деонімів, утворених від оніма *Trump*: *Trumpism* (“трампізм” – “стиль мислення й поведінки Дональда Трампа”), *Ära des Trumpismus* (нова епоха в США і світі), *trampelhaft*, трампофіл, трампофренія, трампокаліпсис, трампофоб, Трампич. У шведській мові з'явилося нове слово “трампізація” (“*Trumpifiering*”), яке позначає “прилюдний виступ в такому стилі, при якому ціль – висловитися, щоб бути поміченим, не думаючи про наслідки і факти”. Тому в межах подальшого вивчення деонімізації в медіаполітичному дискурсі актуальним є зіставний аспект дослідження епохи “меркелізму” і “трампізму”; політики відкритих дверей Ангели Меркель і політики націоналістичного консерватизму із заклик до будівництва стіни між США та Мексикою; стилів правління обережної, толерантної пані Меркель і зухвалого, провокативного пана Трампа.

Джерела та література

1. Галицька О. Б. Трансформація німецького деонімного простору (до “Теоретичного курсу другої іноземної мови (німецької)”) / О. Б. Галицька // Наук. зап. Націон. ун-ту “Острозька академія”. Серія “Філологічна”: зб. наук. пр. / укл.: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острог: Вид. Нац. ун-ту “Острозька академія”, 2016. – Вип. 63. – С. 41–43.
2. Литвинова Т. И. Современный “меркелізм” в метафорах немецкого медиаполитического дискурса [Электронный ресурс] / Т. И. Литвинова // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2017. – № 10 (76): в 3-х ч. – Ч. 1. – С. 130–133. – Режим доступа: www.gramota.net/materials/2/2017/10-1/34.html (дата обращения: 07.07.2018).
3. Das Verb “merkeln” [Elektronische Ressource]. – Verfügbar unter: <https://schreibakademie.com/2012/05/das-verb-merkeln/> (zuletzt zugegriffen am 07.09.2018).
4. Schweickard W. “Deonomastik”. Ableitungen auf der Basis von Eigennamen im Französischen (unter vergleichender Berücksichtigung des Italienischen, Rumänischen und Spanischen) / Wolfgang Schweickard. – Tübingen: Max Nimeyer Verlag, 1992. – 438 s.
5. Wengeler M. Schäubleweise, Schröderisierung und riestern. Formen und Funktionen von Ableitungen aus Personennamen im öffentlichen Sprachgebrauch [Elektronische Ressource] / Martin Wengeler // *Komparatistik Online*. – 2010. – S. 79–98. – Verfügbar unter: http://publikationen.uni-frankfurt.de/opus4/frontdoor/deliver/index/docId/18244/file/Martin_Wengeler_Schaeubleweise.pdf (zuletzt zugegriffen am 09.09.2018).

References

1. Halytska, Olena. 2016. “Transvormatsia Nimetskoho Deonimnoho Prostoru (do “Teoretychnoho Kursu Druhoi Inozemnoi Movy (Nimetskoj)”).” *Naukovi Zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostroska Akademia”*, 63: 41–43.
2. Litvinova, Tat'yana. 2017. “Sovremennyi “Merkelizm” v Metaforakh Nemetskoho Mediapoliticheskoho Diskursa”. *Filologicheskie nauki* 10 (76): 130–133. Accessed July 7, 2018. www.gramota.net/materials/2/2017/10-1/34.html.
3. Schreibakademie. 2012. “Das Verb “merkeln””. Accessed September 7, 2018. <https://schreibakademie.com/2012/05/das-verb-merkeln/>.
4. Schweickard, Wolfgang. 1992. “Deonomastik”. *Ableitungen auf der Basis von Eigennamen im Französischen (unter vergleichender Berücksichtigung des Italienischen, Rumänischen und Spanischen)*. Tübingen: Max Nimeyer Verlag.
5. Wengeler, Martin. 2010. “Schäubleweise, Schröderisierung und riestern. Formen und Funktionen von Ableitungen aus Personennamen im öffentlichen Sprachgebrauch.” *Komparatistik Online*: 79–98. Accessed September 9, 2018. http://publikationen.uni-frankfurt.de/opus4/frontdoor/deliver/index/docId/18244/file/Martin_Wengeler_Schaeubleweise.pdf.

Галицкая Елена. **Формы и функции деонимов, образованных от онима *Merkel* (к “Теоретическому курсу второго иностранного языка (немецкого)”).** Статья посвящена исследованию деонимизации в современном

немецкоязычном медиаполитическом дискурсе. Предложен обширный анализ деонимов, воссозданных от онима “*Merkel*”, которые прочно укрепились у немецком дискурсе. Установлены предпосылки возникновения деонимов, воссозданных от онима “*Merkel*”, которые постоянно эволюционируют под воздействием изменений в контексте политической коммуникации социально-политической жизни канцлера Евросоюза Ангелы Меркель – знаковой фигуры на европейском уровне. Прослежены взаимоотношения между типами деонимизации, которые свойственны современному немецкоязычному медиаполитическому дискурсу. Выделены деонимная деривация, деонимная конверсия, деонимное словосочетание. Установлено, что самым продуктивным типом деонимизации в немецкоязычном медиаполитическом дискурсе является деонимная деривация. Воссоздание деонимов осуществляется на базе собственного имени (онима *Merkel*) с помощью суффиксации и / или префиксации, что подтверждается многочисленными примерами. Выявлено, что деонимная контаминация (вариации с *Merkel*) отражаются и в украинском медиаполитическом дискурсе. Деонимная конверсия – переход одной части речи в другую без участия аффиксов – подтверждено на примере субстантивации. Обзорно рассмотрено прагматические функции деонимов, воссозданных от *Merkel*.

Ключевые слова: медиаполитический дискурс, деоним, оним, деонимизация.

Halytska Olena. Forms and Functions of the Deonyms Derived from the Proper Name *Merkel* (to “Theoretical Course of the Second Foreign Language (German)”). This paper highlights the deonymization study in the contemporary German media-political discourse. A thorough analysis of the deonyms derived from the onym *Merkel*, which are widespread in the German media-political discourse, has been carried out. The extensive usage of these deonyms is explained, firstly, by the fact that Angela Merkel, the Chancellor of the European Union, is a significant figure in the European area; and secondly, by phonetic harmony of this two-syllable name. The article outlines the preconditions for the emergence of the deonyms derived from the onym *Merkel*, that are constantly “evolving” under the influence of political communication changes in the socio-political life of the Chancellor of the European Union Angela Merkel – an important figure in Europe. The significance of Angela Merkel in politics is confirmed by the emergence of the neologism “*der Merkelismus*” (“Merkelism”), which is interpreted as the style, the way of policy by Angela Merkel. The leader of Merkelism (“*Anführerin des Merkelismus*”) seeks social consensus, peace and stability, balanced political decisions.

In this paper the deonymization types that are characteristic for the contemporary German media-political discourse are analyzed. The deonymic derivation, the deonymic conversion and the deonymic word combination are defined. An important role is attributed to the deonymous derivation that is the most productive type of deonymization in the German media-political discourse. The formation of deonyms derived from the proper name (onym *Merkel*) by means of suffixation and / or prefixation is accompanied by numerous examples. Of particular interest are the deonymic contaminations (word combinations with the component “*Merkel*”) in the Ukrainian media-political discourse. The deonymic conversion, i.e. the transition of one part of speech into another without usage of affixes, is presented by substantivation.

The pragmatic functions of the deonyms derived from “*Merkel*” are covered. The data obtained prove that the deonyms derived from the onym *Merkel* have the component of connotative value, accumulate extensive information, draw attention to their originality and expressiveness, are markers of humor, irony, sarcasm, which aim to create a certain emotional influence on the recipient.

Key words: media-political discourse, deonym, onym, deonymization.

УДК 811.111:378.016]:821.111-96:028.42-057.87

Світлана Гедз[□]

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНОЇ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ В СТУДЕНТІВ-МАГІСТРІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Статтю присвячено вивченню способів формування навичок читання англomовної літератури в студентів-магістрів немовних спеціальностей. Запропоновано визначення поняття “наукової комунікації”, трактоване як психолінгво-ментальна діяльність учасників спілкування за допомогою мовного коду, що направлена на одержання і передачу певної інформації наукового змісту. Подано зразки вправ, виконані на різних етапах роботи з науковим текстом. До таких вправ віднесено вправи на вивчення фразових дієслів, ідіом, метафор, характерних для наукової прози. Підкреслено необхідність навчання студентів роботі із словником та їх ознайомлення із словами, які є “фальшивими друзями” перекладача. Навчання роботі зі словником пов’язане не лише з формуванням уміння вибирати значення слова з орієнтацією на контекст, у якому його вживають, але й з виробленням необхідних навичок, пов’язаних із вивченням словотворчих елементів, таких, як суфікси, префікси, а також основи слів, які були